

Розамунде

ПИЛХЕР

Септември

Copyright © 1987 by Rosamunde Pilcher

© Велислава Димитрова Юрукова, превод, 2012 г.

© Станислав Иванов, корица, 2012 г.

© Книгоиздателска къща „Труд“, 2012 г.

ISBN 978-954-398-277-6

Розамунде
ПИЛХЕР

Септември

Превод от английски
Велислава Юркова

Книгоиздателска къща **trud**
София, 2012

Maŭ

ПЪРВА ГЛАВА

Вторник, 3-ти

В първите дни на май лятото най-сетне дойде в Шотландия. Твърде дълго зимата се беше вкопчила със суровите си пръсти и отказваше да отпусне жестоката си хватка. През целия април от северозапад духаха хапливи ветрове, отвявайки първия цъфтеж на дивите гейнеси, и обагряха жълтите тромпети на ранните нарциси в кафяво. Сняг покри върховете на хълмовете и падна дълбоко в циркусите, а фермерите, отчаяни за свежи пасбища, закараха с тракторите последните си запаси от храна до неплодородните полета, където скупчиха мучащия добитък в заслона от суха зидария.

Дори дивите гъски, обикновено отлитащи до края на март, бяха закъснели да се завърнат в арктическата си родина. Последното ято беше отлетяло към средата на април в небето на север, където носената от вятъра островърха формация изглеждаше като едва забележима паяжина.

И тогава само за една нощ непостоянният климат в планинската част на Шотландия омекна. Вятърът обърна посоката си на юг, като донесе със себе си топлия бриз и мекото време, на които останалата част на страната се радваше от седмици, заедно с благоуханието на влажна земя и покълващи растения. Земята се покри с мека и свежа зеленина, дивите бели черешови дървета се възстановиха от набезите на студените ветрове, окуражиха се и покриха клоните си с було от бели като снежинки цветчета. Изведнъж градините пред къщите напъпиха от цветове – жълт, цъфтящ през зимата жасмин, пурпурен минзухар и лилаво-синьото на гроздовете от зюмбюли. Птичките запяха, а със слънцето за първи път от миналата есен настъпи истинска топлина.

Всяка сутрин от живота си в слънце или в пек Вайълет Еърд ходеше пеша до селото, за да купи от магазина на госпожа Исхак два пинта¹ мляко, вестник „Таймс“ и други дребни бакалски стоки, необходими за издръжката на една възрастна дама, която живее сама. Само понякога в най-студените зимни дни, когато снегът беше натрупан на дълбоки преспи, а ледът криеше опасности, тя се въздържаше от това начинание, водена от принципа, че благоразумието е по-добрата страна на смелостта.

Това не беше лесна разходка. Близо километър надолу по стръмния път между полета, които някога представляваха паркът на Крой, имението на Арчи Балмерино, а после – мъчителното изкачване на този километър обратно. Тя имаше кола и можеше безпроблемно да я ползва, но беше убедена, че ако започнеш да използваш колата си за кратки разстояния, когато старостта се прокрадва към теб, то тогава има сериозна опасност да загубиш подвижността на краката си.

Всичките дълги зимни месеци ѝ се налагаше да се навлича с пластове дрехи за тази експедиция – пуловери, водоустойчиво яке, шал, ръкавици, вълнена шапка, прихлупена ниско над ушите, дебели ботуши. Тази сутрин тя облече пола от туид и жилетка, а на главата не сложи нищо. Слънцето оправи настроението ѝ и тя се почувства изпълнена с енергия и отново млада, а освобождаването от многото връхни дрехи ѝ напомни за задоволството, което изпитваше като дете, когато захвърляше черните вълнени чорапогащи и усещаше приятно прохладния свеж въздух върху босите си крака.

Тази сутрин селското магазинче беше пълно и трябваше да почака малко, докато ѝ дойде редът. Всъщност нямаше нищо против, защото така можеше да поговори с другите клиенти – все познати лица, да се възхищава на времето, да попита за нечия майка, да погледа едно малко момченце как дълбоко замислено избира пакет бонбони „Доли Микс“, които плаща със собствени пари. То не бързаше. Госпожа Исхак чакаше любезно търпелива, докато то вземе решение. Когато най-накрая то направи избора си, тя сложи пакетчето с бонбоните в малка хартиена торбичка и прибра парите.

¹Около 1 литър – бел. прев.

– Не трябва да ги изяждаш наведнъж, в противен случай ще загубиш всичките си зъбки – предупреди го тя. – Добро утро, госпожо Еърд.

– Добро утро, госпожо Исхак. Какъв прекрасен ден!

– Не можех да повярвам, когато видях, че греє слънце. – Обикновено госпожа Исхак, заточена в този северен климат, дошла от неумолимото слънце на Малави, беше навлечена с жилетки и държеше печка зад тезгяха, на която се топлеше, когато нямаше хора. Все пак тази сутрин тя изглеждаше много по-щастлива. – Надявам се да не се застуди отново.

– Не мисля. Лятото дойде. О, благодаря, млякото и вестникът ми! А, Еди желає някакъв препарат за полиране на мебели и ролка кухненска хартия. И мисля да взема освен това и половин дузина яйца.

– Ако кошницата ви е твърде тежка, мога да изпратя господин Исхак с колата до вас.

– Не, мога да се справя сама, много благодаря.

– Правите доста дълги разходки.

Вайълет се усмихна:

– Но само помислете колко добре ми влияє това.

Натоварена, тя се отправи към къщи – към Пенибърн. Вървейки по тротоара, подмина редицата ниски къщи с блещукащи от отразената слънчева светлина прозорци и с отворени за свежия топъл въздух врати, след това мина през вратите на Крой и поє отново нагоре по хълма. Пътят беше частен – всъщност това бе задната алея на голяма къща – и от тук до Пенибърн оставаше другата половина на пътя нагоре, заобиколен от едната страна от стръмни поля. Дотам се стигаше по чист тесен път, ограден от редици подстригани букови дървета, и тя винаги усещаше облекчение, когато стигаше до мястото, от което знаеше, че няма да се изкачва повече.

Вайълет премести кошницата, която започваше да ѝ тежи, в другата ръка и си направи план, как да изкара остатъка от деня. Това беше една от сутрините, в които Еди помагаше на Вайълет, което означаваше, че тя можеше да остави къщата и да се заеме с градината. Напоследък беше твърде студено дори за нея да работи в градината и нещата бяха позанемарени. Моравата изглеждаше унила и бе покрита с мъх след дългата зима. Може би трябваше да я полее с лейката и да ѝ даде глътка въздух. След това грижливо съхраненият органичен тор трябваше да се изнесе от ямата и да се

разхвърля върху новата ѝ леха с рози. Идеята я изпълни със задоволство и радост. Нямаше търпение да се захване за работа.

Тя се забърза. Но тогава, почти веднага, видя непознатата кола, паркирана пред входната ѝ врата, и разбра, че градината ще трябва да почака, поне за момента. Посетител. Каква досада. Кой ли беше дошъл? С кого ли трябваше да седне и да разговаря, вместо да се заеме с копаенето?

Колата беше малко спретнато рено и с нищо не издаваше собственика си. Вайълет влезе в къщата през кухненската врата, където завари Еди на чешмата да пълни чайника.

Тя стовари кошницата на масата.

– Кой е? – прошепна, като сочеше към другата стая.

Еди също сниши глас:

– Госпожа Стейнтън. От Корихил.

– Откога е тук?

– От съвсем скоро. Казах ѝ да почака. Във всекидневната е. Желая кратък разговор. – Еди заговори с нормален глас. – Правя и на двете ви по чаша кафе. Ще го донеса, когато е готово.

Тъй като нямаше извинение или възможност да избяга, Вайълет отиде да види посетителката си. Верена Стейнтън стоеше до прозореца на огряната от слънце всекидневна и гледаше втренчено в градината на Вайълет. Веднага щом Вайълет влезе, тя се обърна.

– О, Вайълет, съжалявам, чувствам се неудобно. Казах на Еди, че бих могла да дойда по друго време, но тя се закле, че ще се върнеш от селото до минута-две.

Верена Стейнтън беше висока и стройна жена около четирийсетте, винаги безукорно и елегантно облечена, което моментално я отличаваше от останалите – в по-голямата си част заети селски жени, които нито разполагаха с време, нито се тревожеха твърде много за външния си вид. Верена и съпругът ѝ Ангъс бяха новодошли в квартала и живееха в Корихил от близо десет години. Преди това Ангъс работеше като борсов брокер в Лондон, но след като натрупа състояние, уморен от градското препускане, купи Корихил, на около осемнайсет километра от Страткрой, премести се на север с жена си и дъщеря си Кати и потърси друго, по възможност по-малко ангажиращо занимание. В крайна сметка се зае с губещ дървообработващ бизнес в Релкърк и през годините го възроди в печеливше и проспериращо предприятие.

Що се отнася до Верена, тя също се бе посветила на кариера, която дълбоко бе обвързана с организация на име „Шотландски туризъм“. През летните месеци фирмата организираше различни редовни маршрути с автобуси, пълни с американски туристи, и им осигуряваше престой като платени гости в добре поддържани частни къщи. В това занимание, което освен всичко представляваше и тежък труд, я беше въвлякла Изабел Балмерино. Вайълет не можеше да се сети за по-изтощителен начин да се изкарат малко пари.

При все това от социална гледна точка семейство Стейнтън се бяха доказали като ценна придобивка за общността, тъй като и двамата бяха приятелски настроени, непретенциозни, гостоприемни и винаги готови да отделят време и усилия за организирането на тържества, автомобилни състезания и различни други благотворителни събития.

И все пак Вайълет не можеше да си представи защо Верена беше тук.

– Радвам се, че ме изчака. Щях да съжалявам, ако те бях изпуснала. Еди ей сега ще ни донесе по чаша кафе.

– Трябваше да се обадя по телефона, но докато пътувах за Релкърк, изведнъж ми хрумна, че е по-добре да се отбия и да си пробвам късмета. На момента. Нямах нищо против, нали?

– Ни най-малко. – Вайълет здравата излъга. – Заповядай, седни. Боя се, че камината още не е запалена, но ...

– О, небеса, кой има нужда от това в ден като днешния? Не е ли цяло блаженство да видиш слънцето?

Тя седна на дивана и кръстоса дългите си елегантни крака. Вайълет се разположи не толкова грациозно на собствения си широк стол. Тя реши да подхване темата направо:

– Еди каза, че искаш да говориш с мен.

– Ами аз изведнъж си помислих, че ... ти би била подходящият човек, който би могъл да ми помогне.

Сърцето на Вайълет подскочи, като си представи, че всеки момент ще я поканят да плете покривки за чайниците, да продава билети или да открие поредния базар, градина или благотворителен концерт.

– Да помогна ли? – попита тя глухо.

– Не. Не толкова помощ, колкото да дадеш съвет. Знаеш ли, мисля да организирам танци.

– *Танци ли?*

– Да. За Кати. Тя ще навърши двайсет и една.

– Но как бих могла да те съветвам *аз*? Та аз дори не мога да си спомня откога не съм правила подобно нещо. Със сигурност е по-добре да попиташ някой, който е повече в крак с времето. Пеги Фъргюсън-Кромби или Изабел например.

– Но аз си помислих ... та ти имаш такъв опит! Ти си живяла тук най-дълго. Исках да видя какво мислиш за идеята.

Вайълет беше слисана. Докато се чудеше какво да каже, се зарадва, когато Еди влезе с подноса с кафе. Еди го остави на табуретката до камината.

– Желаете ли бисквити? – попита тя.

– Не, Еди, мисля, че така е много добре. Много благодаря.

Еди тръгна. След минута можеше да се чуе бръмченето на прахосмукачката на горния етаж. Вайълет сипа кафето.

– Какво имаше предвид?

– Шотландски и народни танци.

Вайълет си въобрази, че е разбрала:

– Имаш предвид касетки за касетофон и ейтсъмс¹ в хола?

– Не. Не такива танци. Наистина големи танци. Ние бихме го направили със стил. С шатра на моравата ...

– Предполагам, че Ангъс е богат.

Верена не обърна внимание на това прекъсване.

– ... и съответната музикална трупа. Ще ползваме хола, разбира се, но за да се седи навън. И салона. Освен това съм сигурна, че Кати ще иска диско за всичките си лондонски приятели, по всяка вероятност така ще стане. Може би трапезарията. Бихме могли да я превърнем в пещера или даже къщата може да стане пещера ...

Естествени и изкуствени пещери, помисли си Вайълет. Верена явно си беше направила домашното. Но тя беше отличен организатор. Вайълет кротко каза:

– Ти вече си планирала всичко.

– И Кати може да покани всичките си приятели от Юг ... ще трябва да намерим легла за всички тях, разбира се ...

– Говори ли с Кати за идеята?

– Не, вече ти казах. Ти си първият човек, на когото казвам.

¹Eightsome reel – шотландска маня за осем души – бел. прев.

– Тя може и да не иска танци.

– Разбира се, че ще иска. Тя винаги е обичала партитата.

Познавайки Кати, Вайълет реши, че това може би е вярно.

– И кога ще бъде събитието?

– Мисля, че септември е най-подходящ. Много хора ще са по тези места заради лова, а и всички все още ще са във ваканция. Шестнайсети може би е добра дата, защото повечето малки деца вече ще са се върнали в пансионите.

– Сега сме едва май. Септември е далеч.

– Зная, но никога не е твърде рано да определиш датата и да започнеш подготовката. Ще трябва да запазя шатрата и уредника и да подготвя отпечатването на поканите. – Тя се сети за друга приятна идея. – И, Вайълет, нали, ако поставим цветни лампиони по целия път нагоре до къщата, ще бъде красиво?

Всичко това звучеше ужасно амбициозно.

– Ще бъде много работа за теб.

– Всъщност не. Американското нашествие ще е приключило дотогава, защото платените гости спират да идват към края на август. Ще мога да се концентрирам. Вайълет, признай, че е добра идея. И само помисли за всички хора, които ще мога да задраскам от списъка със социални контакти. Може да съберем всички на открито наведнъж. Включително – добави тя – семейство Баруелс.

– Не мисля, че познавам семейство Баруелс.

– Не, не ги познаваш. Те са колеги на Ангъс в бизнеса. На два пъти сме излизали с тях на вечеря. Две досадни скучни вечери. И така и не върнахме поканата просто защото не можахме да се сетим за някой, който да издържи вечерта в толкова отегчителна компания. А и има още много други – спомни си тя с видимо удоволствие. – Като подсети Ангъс за тях, няма да има никакви пречки да подпише няколко чека.

На Вайълет ѝ стана малко мъчно за Ангъс.

– Още кого ще поканиш?

– О, всички! Семейство Милбърнс и семейство Фъргюсън-Кромби, и семейство Бюканън-Райтс, и старата госпожа Уестърдейл, и семейство Брандънс. И семейство Стафърдс. Всичките им деца вече са големи, затова бихме могли да поканим и тях. А семейство Мидълтън би трябвало дотогава да са се върнали от Хемпшир, както и семейство Луардс – от Глостършър. Ще направим

списък. Ще закача лист хартия в кухнята и всеки път, когато се сетя за някое ново име, ще го записвам. И ти, разбира се, Вайълет. И Едмънд, и Вирджиния, и Алекса. И семейство Балмерино. Изабел ще даде празнична вечеря заради мен, сигурна съм ...

Изведнъж всичко започна да звучи някак забавно. Вайълет се понесе назад към спомените си, към забравени случаи. Един спомен я поведе към друг. Тя каза, без да се замисля:

– Трябва да изпратиш покана на Пандора – и не можа да си спомни защо направи това импулсивно предложение.

– Пандора ли?

– Сестрата на Арчи Балмерино. Когато си помисли за парти, човек автоматично се сееща за Пандора. Но, разбира се, ти не си я виждала.

– Но аз зная за нея. По някаква причина името ѝ винаги се споменава по време на празнични вечери. Мислиш ли, че би дошла? Тя със сигурност не се е прибираща у дома повече от двамайсет години.

– Със сигурност. Глупава мисъл. Но защо да не пробваш? Какъв стимул би било това за горкия Арчи! И ако нещо може да накара това блуждаещо същество да се върне в Крой, това би било прирамката на безспирните танци.

– Значи си на моя страна, Вайълет? Мислиш, че мога да продължа с подготовката?

– Да, ако имаш енергията и средствата, мисля, че е прекрасна и щедра идея. На всички ще ни донесе нещо прекрасно, към което да се стремим.

– Не казвай нищо, докато не говоря с Ангъс.

– Нито дума!

Верена се усмихна със задоволство. И тогава ѝ дойде друга щастлива идея на ум.

– Ще имам добро оправдание – каза тя – да отида и да си потърся нова рокля.

Но Вайълет нямаше подобен проблем:

– Аз ще облека черното си кадифе.